

כידוע לכם, דנה עכשיו עצרת האו"ם בבעיית ירושלים ומקומותיה הקדושים. מדינת ישראל היא חברת או"ם, לא מתוך נוחות פוליטית, אלא מתוך אדיקות עמוקה ומסורתית בחזון שלום עולמי ואחוות עמים, שהנחילו לנו נביאי ישראל - ושארגון או"ם חרת על דגלו. חברותנו זו מחייבת אותנו להגיד מכאן, מעל במת הכנסת הראשונה לישראל, לכל האומות המכונסות בעצרת האו"ם ולכל שוחרי שלום וצדק בעולם, את מה שבלב עם ישראל מאז היותו לאומה מאוחדת תחת שרביטו של דוד המלך לפני שלושת אלפים שנה - בדבר ירושלים עיר-קדשו ובדבר יחסו לקדשי כל הדתות.

בהכרזתנו על מדינת-ישראל המחודשת, מיום 14 למאי 1948, הצהרנו והתחייבנו קבלת ההיסטוריה והעולם, ש"מדינת ישראל תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות, ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות". בהתאם לכך הודיעה משלחתנו באו"ם, שמדינת-ישראל מתחייבת לכבד כל הזכויות הקיימות ביחס למקומות הקדושים והבניינים הדתיים בירושלים, מבטיחה חופש פולחן וגישה חפשית בלא כל הפליה לכל המקומות הקדושים והבניינים הדתיים שברשותה, מקיימת זכות הצליינים מכל האומות והדתות לבקר במקומות הקדושים במדינה וחופש תנועה לכהני-הדת, והיא מסכימה שיקויים מצד או"ם פיקוח יעיל על המקומות הקדושים ועל הזכויות הקיימות, כפי שיוסכם בין או"ם ובין מדינת-ישראל.

יחד עם זאת אנו רואים חובה להצהיר, שירושלים היהודית היא חלק אורגני ובלתי-נפרד ממדינת-ישראל - כשם שהיא חלק בלתי-נפרד מההיסטוריה הישראלית, מאמונת ישראל ומנשמת עמנו. ירושלים היא לב-לבה של מדינת-ישראל. אנו גאים על כך שירושלים נתקדשה גם בעיני בעלי דתות אחרות, וברצון ובנפש חפצה נבטיח כל הסידורים וההקלות הדרושים, שכל בעלי הדתות האחרות יספקו צרכיהם הדתיים בירושלים ותינתן מצדנו כל העזרה לאו"ם להבטיח סידורים אלה.

אולם, אין אנו מעלים על דעתנו שארגון האו"ם ינסה לעקור את ירושלים ממדינת-ישראל או לפגוע בריבונותה של ישראל - כבירת-הנצח של ישראל. פעמיים בתולדות עמנו נעקרנו מירושלים - רק לאחר שנוצחנו במלחמת-דמים אכזרית על-ידי כוחות מרובים וחזקים משלנו - כוחות בבל ורומא. קשרינו עם ירושלים בימינו אלה אינם פחות עמוקים מאשר היו בימי נבוכדנצר וטיטוס פלאביוס; וכשירושלים נתקפה אחרי ארבעה-עשר למאי 1948, ידע הנוער הלוחם שלנו לחרף נפשו על בירת קדשנו, לא פחות משעשו זאת אבותינו בימי הבית הראשון והשני.

אין אנו מניחים אף רגע, שארגון האו"ם ינסה להוציא את ירושלים בכוח מידי ישראל. ואנו מצהירים, שישראל לא יוותר על ירושלים ברצונו הטוב, כשם שלא ויתר במשך אלפי שנה על אמונתו, על יחודו הלאומי ועל תקותו לשוב לירושלים ולציון - למרות רדיפות שאין משלן בהיסטוריה.

אומה אשר קיימה בנאמנות במשך אלפיים וחמש מאות שנה השבועה ששבעו הגולים הראשונים על נהרות בבל, בל לשכוח את ירושלים - אומה זו לא תשלים לעולם עם הפרדת ירושלים. וירושלים היהודית לא תקבל על עצמה שום שלטון זר - לאחר שאלפי בניה ובנותיה שחררו בפעם השלישית מולדתם ההיסטורית וגאלו את ירושלים מהשמדה והרס.

אין אנו עושים עצמנו שופטים על או"ם - על שלא נקפה אצבע בזמנו, כשמדינות אחדות חברות או"ם הכריזו בגלוי מלחמה על החלטות או"ם מיום 29 לנובמבר 1947, וניסו בכוח הזרוע למנוע הקמת מדינת-ישראל, להשמיד הישוב העברי בארץ הקדושה ולהרוס את ירושלים עיר-הקודש על ישובה היהודי.

לולא הצלחנו לעמוד בכוחנו-אנו בפני התוקפנים שמרדו באו"ם - היתה ירושלים היהודית נמחית מעל פני האדמה, הישוב היהודי היה נשמד ומדינת-ישראל לא היתה קמה. ואין אנו יכולים לראות עוד כל תוקף מוסרי בהחלטות או"ם מ - 29 בנובמבר; לאחר שאו"ם לא הצליח לבצע החלטותיו. לדעתנו החלטת 29 בנובמבר על ירושלים בטלה ומבוטלת.

הנסיון לקרוע את ירושלים היהודית ממדינת-ישראל - אינו עשוי לקיים השלום במזרח, ופחות מכל - בירושלים עצמה. ישראלים ימסרו נפשם על ירושלים לא פחות מאנגלים על לונדון, רוסים על מוסקבה ואמריקאים על וושינגטון.

זוהי הפעם הראשונה בתולדות הארץ, שהמדינה השלטת בירושלים מקבלת על עצמה מרצונה החפשי העקרון של פיקוח בינלאומי על מקומות הקודש בעיר זו. אולי אין זה מקרה, שזה נעשה על-ידי העם שעשה את ירושלים למרכז קדושה עולמית ובידי הממשלה הראשונה שנבחרה על-ידי תושבי ירושלים.

ואנו מקווים, שהדתות המכבדות קדושת ירושלים, והאומות הדוגלות כמונו בעקרונות השלום והצדק - יכבדו זכויות ישראל בירושלים, כשם שישראל מכבדת זכויות כל הדתות בבירת קדשה ובמדינתה הריבונית.

הודעת ראש הממשלה ב - 13 בדצמבר 1949

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. לפני שבוע ימים מסרתי לכנסת בשם הממשלה הודעה בדבר ירושלים. הודעתנו עומדת בתקפה ולא חל ולא ייתכן כל שינוי בעמדתנו. כידוע לכם החליטה בינתיים עצרת האו"ם ברוב גדול על שימת ירושלים תחת משטר בינלאומי כנוף נפרד. החלטה זו לא ניתנת לביצוע בשום אופן, ולו רק בגלל התנגדותם הנמרצת של תושבי ירושלים. יש לקוות שעצרת האו"ם תתקן במשך הזמן השגגה שיצאה הפעם מפי הרוב, ולא תנסה כלל להטיל משטר של כפייה על עיר הקודש.

אנו מכבדים ונכבד רצון כל המדינות המעוניינות בחופש פולחן וגישה חפשית למקומות הקדושים והרוצות להבטיח הזכויות הקיימות ביחס למקומות הקדושים והבניינים הדתיים בירושלים. התחייבותנו לשמור על זכויות אלה עומדת בתקפה ונמלא אותה בנפש חפצה, אם כי לא נוכל לתת יד להפרדת-אונס של ירושלים, המקפחת ללא הכרח והצדקה זכות היסטורית וטבעית כאחת של העם השוכן בציון. מאז כינון הממשלה הזמנית העמדתנו הדאגה לשלומה, בטחונה וחיוזקה הכלכלי של ירושלים במרכז דאגותינו. במסערת המלחמה, כשירושלים היתה נתונה במצור, היינו נאלצים לקבוע זמנית מושב הממשלה בקריה, על-יד תל-אביב, אולם למדינת-ישראל היתה ותהיה רק בירה אחת - ירושלים הנצחית. כך היה הדבר מלפני שלושת אלפים שנה, וכך זה יהיה, כפי שאנו מאמינים - עד סוף כל הדורות.

מיד עם גמר הקרבות התחלנו בהעברת משרדי הממשלה לירושלים ובהתקנת התנאים הדרושים לעיר הבירה - דרכי תחבורה תקינים , סידורים כלכליים וטכניים, ואנו מקווים שתסתיים בהקדם האפשרי.

כשנפתחה הכנסת הראשונה בירושלים ב - 14 בפברואר 1949 (ט"ו בשבט תשי"ט) לא היו עדיין הסידורים המספיקים לפעולתה הנורמאלית בעיר הבירה, והיה הכרח להעביר זמנית ישיבות הכנסת לתל-אביב. הסידורים הדרושים בירושלים הולכים ומסתיימים, ואין עוד כל מניעה לחזרת הכנסת לירושלים, ואנו מציעים לכם להחליט על כך.

אין בכל הסידורים האלה כמובן מאליו לשנות אף במשהו מהזכויות הקיימות לגבי המקומות הקדושים, שיכובדו ע"י ממשלת ישראל במלואן, ומהסכמתה של ממשלת ישראל לפיקוח יעיל מצד או"מ על מקומות אלה כפי שהוצהר על-ידי ממשלתנו בעצרת האו"מ.